

BÖLÜM 9

ÖRGÜT KÜLTÜRÜ TEMELİNDE KURUMLARDA ÖRGÜTSEL VATANDAŞLIK DAVRANIŞI

Sevda YALÇIN¹

Giriş

Günümüzde sosyal, kültürel, teknoloji ve ekonomi alanında yaşanan hızlı değişimler karşısında varlıklarını korumak isteyen ve fark yaratma amacı taşıyan kurumlar için başarılı olabilmek büyük oranda önem arz etmektedir. Küreselleşme ve eş zamanlı olarak hızla artan baş döndürücü rekabet anlayışı beraberinde birtakım sorunları da getirmiştir. Bunlardan biri nitelikli insan kaynağının nasıl elde edileceği konusu olmakla birlikte, insan kaynağının korunması ve yönetimi sorunu da daha büyük önem arz eden diğer konu başlıkları olmuştur. Kurumlararası rekabet sürecinde başarılı olmayı amaçlayan kurumların dikkat ettikleri konular arasında güvenilir, itibarlı ve pozitif prestije sahip bir kurum olmak en önemli başlıklar olarak ortaya çıkmaktadır.

Rekabetin yoğun bir şekilde hissedildiği günümüz çalışma ortamlarında, iş görenlerin iş tanımlarında yer almakta olan sorumluluk ve görevleri tamamlamak çalıştıkları örgütlerin varlıklarının sürdürülebilirliği adına yeterli değildir. Bu bağlamda, kurumların başarı odaklı yaklaşım tarzını benimsemesi ve verimliliklerini artıracak faaliyetler içinde yer alarak etkinliğini koruyabilmesi ciddi oranda çalışanlarının örgütsel vatandaşlık davranışları sergilemelerine bağlı olduğu ifade edilebilmektedir. Adı geçen davranış biçimi ise örgütsel vatandaşlık davranışdır. Son dönemlerin popüler konularından biri olan ve tüm dikkatleri üzerine çeken örgütsel vatandaşlık davranışı, araştırmacıların en çok üzerinde çalıştığı konu olmayı başarmıştır. Öz olarak ‘çalışanların gönüllülük esasına

¹ Öğr. Gör., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Alaçam Meslek Yüksekokulu, Büro Hizmetleri ve Sekreterlik Bölümü, sevda.yalcin@omu.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-4370-2454

KAYNAKÇA

- Atalay, İ. (2005). Örgütsel vatandaşlık ve örgütsel adalet. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Basım, H. N., ve Şeşen, H. (2006). Örgütsel vatandaşlık davranışı ölçeği uyarlama ve karşılaştırma çalışması. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 61 (4), 83-101.
- Bedük, A. (2014). *Örgütsel psikoloji*. Konya: Atlas Akademi Yayıncılık.
- Bolat, O. İ., ve Bolat, T. (2008). Otel işletmelerinde örgütsel bağlılık ve örgütsel vatandaşlık davranışı ilişkisi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(19), 75-94.
- Cameron, K. S. (2008). *Positive leadership: strategies for extraordinary performance*. USA: Berrett Koehler Publishers.
- Carmeli, A. (2005). Perceived external prestige, affective commitment, and citizenship behaviors. *Organization Studies*, 26 (3), 443–464.
- Çetinkaya, M., ve Çimenci, S. (2014). Örgütsel adalet algısının örgütsel vatandaşlık davranışı üzerindeki etkisi ve örgütsel özdeşleşmenin aracılık rolü: yapısal eşitlik modeli çalışması. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 12 (23), 237-278.
- Durğun, S. (2006). Örgüt kültürü ve örgütsel iletişim. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3 (2), 112-132.
- Elden, M. (2005). Kurum kimliği ve kurumsal reklam arasındaki ilişki. *Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Yeni Düşünceler Hakemli E-Dergisi*, 53-60.
- Eren, E. (2006). *Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi*. İstanbul: Beta Basım.
- Ertürk, A. (2003). Örgütsel iletişim ve adalet algılarının örgütsel kimlik algısı üzerindeki etkileri. *Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 3 (2), 147-170.
- Ertürk, E., ve Bedük, A. (2015). Sosyal mübadele teorisi bağlamında güç mesafesi ve örgütsel adalet algılamalarının örgütsel vatandaşlık davranışı üzerindeki etkisi. *İşletme Bilimi Dergisi*, 3 (1), 1-19.
- Gürbüz, S. (2006). Örgütsel vatandaşlık davranışı ile duygusal bağlılık arasındaki ilişkilerin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3 (1), 48-75.
- Gürbüz, S. (2007). Yöneticilerin örgütsel vatandaşlık davranışlarının iş tatmini ve algıladıkları örgütsel adalet ile ilişkisi. (Yayımlanmamış doktora tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- İpek, C. (2012). Öğretmen algılarına göre ortaöğretim kurumlarında örgütsel kültür ve örgütsel vatandaşlık davranışı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 3 (3), 399-434.
- İşbaşı, J. Ö. (2000). Çalışanların yöneticilerine duydukları güvenin ve örgütsel adalete ilişkin algılamalarının örgütsel vatandaşlık davranışının oluşumundaki rolü: bir turizm örgütünde uygulama. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Karabey, C. N., ve İşcan, Ö. F. (2007). Örgütsel özdeşleşme, örgütsel imaj ve örgütsel vatandaşlık davranışı ilişkisi: bir uygulama. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 21 (2), 231-241.
- Karaman, A., ve Aylan, S. (2012). Örgütsel vatandaşlık. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2 (1), 35-48.

- Kaya, Ö.Y. (2015). Örgüt kültürü ve örgütsel vatandaşlık davranışı ilişkisi balıkesir ili merkez ilçe örneği. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Morrison, E. W., ve Phelps, C. C. (1999). Taking charge at work: extra-role behaviors to initiate workplace change. *Academy of Management Journal*, 42 (4), 403-419.
- Muçaoğlu, D. (2006). Çalışanların arkadaşlık, başarı ve statü çabaları ve bu çabaların örgütsel vatandaşlık davranışlarıyla incelenmesi. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Organ, D. W. (1988). *Organizational citizenship behavior: the good soldier syndrome*. Lexington, MA: Lexington Books.
- Organ, D. W. (1997). Organizational citizenship behavior: it is construct clean- up time. *Human Performance*, 10 (2), 85-97.
- Parker, M. (2003). *Organizational culture and identity*. Britain: Sage Publications.
- Sezgin, F. (2005). Örgütsel vatandaşlık davranışları: kavramsal bir çözümleme ve okul açısından bazı çıkarımlar. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25 (1), 317-339.
- Tokgöz, E., ve Seymen, O. A. (2013). Örgütsel güven, örgütsel özdeşleşme ve örgütsel vatandaşlık davranışı arasındaki ilişki: bir devlet hastanesinde araştırma. *Öneri Dergisi*, 10 (39), 61-76.
- Unutkan, G. A. (1995). *İşletmelerin yönetimi ve örgüt kültürü*. İstanbul: Türkmen Kitabevi.
- Yücel, G. F. (2006). Öğretmenlerde mesleki tükenmişlik ve örgütsel vatandaşlık davranışı. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.